

Implementácia Národného štandardu finančnej gramotnosti v podmienkach ZŠ Jablonec

(NŠFG - verzia 1.2 Schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 9. marca 2017 pod číslom 2017- 1053/10961:12 - 10E0 s účinnosťou od 1. septembra 2017 začínajúc prvým ročníkom)

Vypracovala: Mgr. Martina Sabová

Riaditeľka: Mgr. Štěpánka Oscitá

Charakteristika

Finančná gramotnosť je schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti. Finančná gramotnosť nie je absolútnym stavom, je to kontinuum schopností, ktoré sú podmienené premennými ako vek, rodina, zamestnanie, kultúra či miesto bydliska. Je to označenie pre stav neustáleho vývoja, ktorý umožňuje každému jednotlivcovi efektívne reagovať na nové osobné udalosti a neustále meniace sa ekonomické prostredie. V súvislosti so zvyšovaním vedomostí v oblasti finančnej gramotnosti je podstatnou zložkou zameranie na vonkajšie prostredie na trhu práce, kde je uplatnenie možné vo forme zamestnania alebo samozamestnania.

Ciele

Žiak získa schopnosť:

- definovať osobné životné potreby, ktoré vedú k poznaniu možností ako tieto potreby uspokojiť a získať určitú životnú úroveň
- rozpoznať možnosti/nástroje hospodárskeho zabezpečenia rozpočtu domácnosti
- porovnať skúsenosti získané na modelovom hospodárení so svojimi reálnymi skúsenosťami z osobného života
- orientovať sa v systéme existencie, obehu a ochrany peňazí, logicky a kriticky myslieť
- argumentovať a komunikovať a spolupracovať pri riešení problému
- tvoriť jednoduché hypotézy a skúmať ich pravdivosť
- čítať s porozumením súvislé texty obsahujúce čísla
- schopnosť pracovať s návodmi a tvoriť ich
- používať IKT na vyhľadávanie, spracovanie, uloženie a prezentáciu informáciu
- sústrediť sa na podstatu riešeného problému, rozvíjať zručnosti súvisiace s procesom učenia sa, s racionálnym a samostatným prístupom k učeniu sa
- upevňovať kladné morálne a vôľové vlastnosti – samostatnosť, rozhodnosť, vytrvalosť, húževnatosť, sebakritickosť, systematickosť pri riešení úloh, sebazvedľovanie

Tematické okruhy finančnej gramotnosti

NŠFG je usporiadaný do šiestich tém:

- Finančná zodpovednosť spotrebiteľov;
- Plánovanie, príjem a práca;
- Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov;
- Úver a dlh;
- Sporenie a investovanie,
- Riadenie rizika a poistenie.

1. Finančná zodpovednosť spotrebiteľov

Celková kompetencia:

Používanie spoľahlivých informácií a uplatňovanie rozhodovacích procesov v osobných financiách

Čiastková kompetencia 1:

Určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach

Žiak je schopný: Uviesť jednoduché príklady, ako sa môžu osobné informácie /údaje dostať k nepovolanej osobe. Opísať možné dôsledky prezradenia vybraných osobných informácií.

Čiastková kompetencia 2:

Stručne zhrnúť hlavné nástroje na ochranu spotrebiteľov

Žiak je schopný: Uviesť príklady možností na vrátenie výrobkov v rôznych typoch obchodov (napr. elektronické, kamenné). Jednoducho opísať základné práva spotrebiteľov.

Čiastková kompetencia 3:

Posúdiť význam boja proti korupcii, podvodom, ochrany proti praniu špinavých peňazí

Žiak je schopný: Navrhnuť spôsoby riešenia finančných situácií, v ktorých sa stretne s klamstvom, podvodom, nečestným správaním.

2. Plánovanie, príjem a práca

Celková kompetencia:

Vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu

Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie toku peňazí

Čiastková kompetencia 1:

Identifikovať zdroje osobných príjmov

Žiak je schopný: Opísať, čo sú osobné príjmy človeka.

Čiastková kompetencia 2:

Vypracovať finančný plán

Žiak je schopný: Roztriediť príjmy do domácnosti a výdavky na domácnosť.

3. Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov

Celková kompetencia:

Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny

Čiastková kompetencia 1:

Poznať a zosúladiť osobné, rodinné, spoločenské potreby

Žiak je schopný: Pomenovať osobné, rodinné a spoločenské potreby. Vysvetliť vzťah ľudská práca – peniaze. Vymedziť situácie, kedy si človek predmety nakupuje a kedy si ich požičiava.

Čiastková kompetencia 2:

Prijímať finančné rozhodnutia so zvažovaním alternatív a ich dôsledkov

Žiak je schopný: Zoradiť osobné želania/potreby podľa ich dôležitosti. Stanoviť si merateľné krátkodobé finančné ciele.

Čiastková kompetencia 3:

Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe

Žiak je schopný: Porovnať ceny rovnakého alebo podobného výrobku alebo služby v dvoch rôznych obchodoch. Uplatniť zodpovedné rozhodovanie pri nákupe, primerane veku.

Čiastková kompetencia 4:

Opísať používanie rôznych metód platenia

Žiak je schopný: Opísať, za čo všetko sa v domácnosti platí. Vysvetliť používanie peňazí v bežných situáciách (hotovostná a bezhotovostná forma peňazí).

4. Úver a dlh

Celková kompetencia:

Udržanie výhodnosti, požičiavanie za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu

Čiastková kompetencia 1:

Identifikovať riziká, prínosy a náklady jednotlivých typov úverov

Žiak je schopný: Zdôvodniť voľbu nákupu tovaru alebo služby alebo požičania si predmetu.

Čiastková kompetencia 2:

Mať základné informácie o jednotlivých druhoch úverov poskytovaných spotrebiteľom

Žiak je schopný: Vysvetliť, že peniaze sa dajú požičať vo finančných inštitúciách.

Čiastková kompetencia 3:

Zhodnotiť možnosti, ako sa vyhnúť problémom so zadlžením (predĺžením) alebo ako ich zvládnuť

Žiak je schopný: Vysvetliť, čo môže nastať pri požičiavaní si cenných predmetov alebo peňazí.

5. Sporenie a investovanie

Celková kompetencia:

Aplikácia rôznych investičných stratégií, ktoré sú v súlade s osobnými cieľmi

Čiastková kompetencia 1 :

Vysvetliť, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite

Žiak je schopný: Opísať, ako a prečo človek môže sporiť.

6. Riadenie rizika a poistenie

Celková kompetencia:

Používanie primeraných stratégií riadenia rizík

Čiastková kompetencia 1:

Vysvetliť pojem riziko a pojem poistenie

Žiak je schopný: Uviesť príklady rizík, ktorým môžu čeliť jednotlivci a domácnosti. Vysvetliť podstatu rizika a jeho typy.

Čiastková kompetencia 2:

Charakterizovať verejné poistenie a vysvetliť rozdiel medzi verejným a komerčným poistením

Žiak je schopný: Vysvetliť, prečo a kedy sa ľudia potrebujú poistiť. Na jednoduchých príkladoch názorne ukázať, ako poistenie funguje.

Predmety, do ktorých je finančná gramotnosť priamo začlenená:

Ročník	Predmet	Téma
1.	Matematika	Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 20
	Etická výchova	Postoje a zručnosti v medziľudských vzťahoch (chrániť si veci svoje i iných)
	Slovenský jazyk	Tvorenie viet o obrázkoch (Postavenie členov rodiny pri zabezpečení životných potrieb) Vyvodenie písmena E, e
	Anglický jazyk	Rodina, Vianočné sviatky
	Prvouka	Voda a človek

Ročník	Predmet	Téma
2.	Matematika	Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 100
	Etická výchova	Iniciatíva vo vzťahu k iným (riešenie problémov – navádzanie na klamstvo, podvádzanie, kradnutie, ohováranie, ...)
	Slovenský jazyk	Prosba – želanie Tvorba otázok – žiadosť o informáciu Rozhovor
	Prvouka	Zdroje vody Spoznávame cestovanie Povolania ľudí
	Anglický jazyk	Voľný čas a záľuby

Ročník	Predmet	Téma
3.	Matematika	Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 10 000, Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie
	Etická výchova	Postoje a spôsobilosti medziľudských vzťahov Riešenie konfliktov – výchova k zmierlivosti Pomoc, darovanie, delenie sa
	Slovenský jazyk	Reklama Vizitka Diskusia – názor Vyjadrenie vlastnej túžby Inzerát Porekadlo Príslovie Ľudové rozprávky
	Prírodoveda	Dôsledky znečistenia rôznych vodných zdrojov
	Vlastiveda	Objavujeme Slovensko Naše starobylé pamiatky a ich krása
	Výtvarná výchova	Reliéf (mince)
	Informatika	Informácie okolo nás - Hodnota fotoaparátu, počítača a inej techniky v procese IKT a práca s nimi
	Anglický jazyk	Nákupy

Ročník	Predmet	Téma
4.	Matematika	Násobenie a delenie v obore násobilky Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 10 000 Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie
	Etická výchova	Reálne a zobrazené vzory Rozvoj tvorivosti a iniciatív
	Slovenský jazyk	Diskusia Názor Vybrané slová po B - Žiak vie rozlíšiť na príkladoch zo svojho okolia, čo znamená byť bohatý alebo chudobný
	Prírodoveda	Zdroje elektrickej energie Význam elektrickej energie pre človeka
	Anglický jazyk	Cestovanie
	Pracovné vyučovanie	Papier a kartón Elektrický obvod Zdroje elektrickej energie
	Výtvarná výchova	Podnety rôznych oblastí poznávania sveta
	Informatická výchova	Informácie okolo nás (prezentovanie výsledkov vlastnej práce) Komunikácia prostredníctvom IKT (ochrana osobných údajov, vyhľadávanie informácií)

Projekty, do ktorých je finančná gramotnosť priamo začlenená:

Vianočné dielničky - každoročne od októbra do januára realizujeme na našej škole projekt finančnej gramotnosti s názvom Vianočné dielničky. Zámerom projektu je prispieť k zvyšovaniu finančnej a spotrebiteľskej gramotnosti našich žiakov. Cieľovou skupinou projektu sú naši žiaci primárneho vzdelávania od 1. ročníka po 4. ročník.

Vzdelávanie sa realizuje:

1. stanovením cieľov
2. vytvorením časového harmonogramu projektu
3. čiastkovými aktivitami
4. vyhodnotením projektu

1. Ciele projektu

- rozvoj finančnej gramotnosti tak, aby žiak bol schopný plánovať a vytvoriť rozpočet, získavať zručnosti, vďaka ktorým vie, ako môže využiť svoje finančné zdroje
- rozvoj životných zručností ako spolupráca, vytrvalosť, zodpovednosť a práca s informáciami tak, aby žiak poznal a využíval výhody spolupráce, uvedomil si svoju mieru zodpovednosti pri plnení spoločne vytýčených cieľov, vedel vhodne komunikovať s rovesníkmi i dospelými, veku primerane triedil informácie a správne ich použil a vyhodnotil.

2. Časový harmonogram projektu

október - oboznámenie sa s projektom a jeho cieľmi

november – zhromažďovanie, výber a nákup materiálu na výrobu výrobkov, návšteva internetových a kamenných predajní, porovnávanie cien, plánovanie rozpočtu, príprava propagačného materiálu

december – vytvorenie rozpočtu, príprava tovaru a výrobkov, organizácia dielničiek, propagačné aktivity, realizácia dielničiek

január – vyhodnotenie projektu

3. Čiastkové aktivity

Čiastkové aktivity sa realizujú v rámci vzdelávania takmer vo všetkých vyučovacích predmetoch postupne podľa jednotlivých mesiacov:

- V októbri na vyučovacích hodinách výtvarnej výchovy a triednických hodinách žiaci spolu s pedagógmi navrhnu výrobky, ktoré by sa mohli vyrábať a z akého materiálu, tiež propagačný plagát. V ostatných predmetoch vyučujúci vhodne zaradia témy na posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybratie a stanovenie životných priorít s aplikáciou na daný projekt
- V novembri sa žiaci a vyučujúci sústredia zhromažďovanie, výber a nákup materiálu na výrobu výrobkov, návštevu internetových a kamenných predajní, porovnávanie cien, plánovanie rozpočtu, prípravu propagačného materiálu. Na hodinách matematiky sa budú žiaci zaoberať platením pomocou eur, danú problematiku učitelia premietnu do slovných úloh, oboznámia sa s problematikou tvorby rozpočtu.
- V decembri na hodinách informatickej výchovy vytvoria žiaci informačné letáčky a pozvánky pre rodičov, starých rodičov a pre ostatných žiakov školy. Na hodinách slovenského jazyka a literatúry si žiaci vyskúšajú tvorbu oznamu a pozvánky, po realizácii aktivity rozprávanie a správu. Na hodinách výtvarnej výchovy a pracovného vyučovania žiaci prakticky vytvoria svoje návrhy a predstavy konkrétnych produktov, ktoré by chceli zrealizovať v rámci tvorivých dielní spolu s rodičmi.

4. Vyhodnotenie projektu

V januári prebehne vyhodnotenie projektu. Po zrátaní tržby z predaja sa zistí:

suma zo zisku - náklady vynaložené na nákup surovín a materiálov potrebných pri tvorivých dielniach = čistý zisk z predaja

Výťažok z predaja sa vkladá do ZRPŠ , ktorý je použitý v spojitosti s rôznymi aktivitami žiakov počas školského roka.

Projekt je pre nás dlhodobým zámerom, v ktorom chceme pokračovať, pretože vynaložené náklady sa každoročne vrátia so ziskom, čo hodnotíme ako motiváciu pre žiakov.